

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. I. cap. 15. & 16. de convocandis ad Concilium

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

supplementi addam, quæ ante tria hæc Secula, & quod excedit, *Marsilius Patavinus*, in Defensorio Pacis, ad Imperatorem *Ludovicum*, cognomine *Bavarum*, de hoc Jure Imperatorio scriptis, ostendens, ad solius humani Legislatoris fidelis Superiore carentis auctoritatem pertinere, aut ejus vel eorum, cui vel quibus per jam dictum Legislatorem potestas hæc fuerit commissa, generale Concilium convocare, personas ad hoc idoneas determinare, ipsumque congregari, celebrari & secundum formam debitam facere consummari, rebelles quoque ad conveniendum, & iam dicta necessaria & utilia faciendum, determinantium quoque, ac ordinatorum in dicto Concilio transgressores, tam Sacerdotes, quam non Sacerdotes, Clericos, aut non Clericos, licitè secundum Divinam & humanam legem per coactivam arcere potentiam. Hæc ille, quæ ibi sufficientibus ex Ecclesiastica Historia confirmat documentis.

CAPVT DECIMUM QVINTVM & SEXTVM,

DE

Convocandis ad Concilium.

Sæpius quidem in utroque hoc Capite occurrit mentio Augustini, nunquam ita tamen, ut Bellarminus inde singulare aliquod habeat commodum, eo ut plurimum à Statu Quæstionis abludens, ut Augustinum planè non nominasse fuisset satius. Antè autem quàm illud ostendatur, placet bonâ cum Lectoris veniâ Controversiæ illius meminisse, quæ ante hoc Seculum in Synodo Tridentinâ Patres ibi conscriptos circa Ejus titulum & Inscriptionem per aliquod tempus occupavit, Gallorum inprimis Sententiâ eò inclinante, ut dicatur *Synodus Ecclesiam universalem representans*, Italis autem omnimodò contranitentibus, & contendentibus, *illam nec in Sacris Canonibus, nec in veteribus Conciliis haberi formulam*, ut in describendâ hæc Controversiâ Paulum Svavim, & Sforziam Pallavicinum, multum alias inter se distantes, convenire observavit in laudatâ paulò ante ad Thomam Rullandum Epistolâ *Launojus*, id insuper addens, *quia inter se conveniunt, rem ita evenisse credendum*, hæc cum ulteriori notatione, *Legatos contra hanc formulam protestantes non ignorasse*, Concilia quatuor, Pisânâ, Constantiense, Basileense & Laulannense, & tres Romanos Pontifices, Martinum quintum in Diplomate, quo recipiendorum in Ecclesiam hæreticorum modus præscribitur; Eugenium quartum in Epistolâ ad Fridericum Principem Romanorum; Leonem decimum in Lateranensis Concilii Sessione post decimam primâ, *illam usu suo consecrassè formulam*. Libuit hujus idèò in antecessum facere mentionem, quia quam-maximè ad præsentem pertinet Bellarmini tractationem, Episcopos præprimis ad Concilii generalis congregationem admittentis, quasi ad Ecclesiam cæteri non pertineant, id quod hic ante omnia est observandum, ut progressus eò sit facilior. Hinc quæcunque Bellarminus ex Augustino partim ad Sententiæ suæ declarationem, partim ad contrariæ refutationem adducit, ita sunt comparata, ut scopum Quæstionis non attingant, multò minus rem ipsam conficiant, Lectore per auctoritatis Augustinianæ objectionem inaniter deluso. Nam quod post & præter Hieronymum Augustinus, occasione oraculi Apostolico Paulini, quo Christus post gloriosam ad Cælos Adscensionem Ecclesiæ & Pastores & Doctores dedisse legitur, notat, *conjunctum esse nomen Pastoris cum nomine Doctoris, quia proprium sit Pastorum (id est, Episcoporum) docere*, quod nemo hæctenus Evangelicorum vocavit in dubium; nihil omninò ad rem facit. Non enim controvertitur inter nos, an alius in Ecclesiâ sit ordo Pastorum, alius auditorum; item, an Episcoporum, qui ab Apostolo Pastores dicuntur, munus sit docere, quod tamen an Papistis certum sit, non immeritò vocatur in dubium; sed in eo versatur Quæstionis cardo, an in Conciliis soli admittendi sint Episcopi, quo sensu hodie apud Papistas dicuntur, exclusis à Sententiâ dicendâ cæteris omnibus, qui non sunt Episcopi, etsi de cætero à Pastoralis munere non adeò procul sint remoti? Quamvis enim Bellarminus Sententiâ, quam dicit Catholicorum, ita videatur proponere, ut locum quoque in Conciliis concedat *Cardinalibus, Abbatibus, ordinum Generalibus, licet Episcopi non sint*; ex Presbyterorum ordine etiam, ut & aliis minoribus Clericis *viros aliquos doctos* admittat, quin & *Principes politicos, veletiam ex Laicorum numero*; non tamen aliâ ratione id permittit, quàm ut illi quidem in disputando juvent, isti verò Concilium defendant & transgressores pænis corporalibus puniant, hi tandem utiles sint vel necessarii ad aliquod ministerium, ac omne id fiat ex Privilegio & consuetudine tantum, reservato Episcopis solis Suffragii decisivi jure ordinario, quod an Paulus, adque Ejus oraculum Augustinus, descriptione Officii Pastoralis seu Episcopalis voluerint significare, nescio, an ita facile sit demonstratu, ac primâ videtur facie,

P. II, c. 21

Tom. eod.
pag. 256.
& 257.
conf. Scip.
Henr.
Conf. Sect.
III, art. 4.
p. m. 157.Epist. 59.
ad Paulin.

facie, Bellarmino rem hanc quasi extra omnem ponente controversiam, quæ tamen prolixâ opus habuisset probatione. Neque eum juvat quidquam, quod porrò in sequentibus ex Augustino & aliis Ecclesiæ Doctoribus adfert, qui *Concilia* dixerunt esse *Episcoporum*, cum ex Rhetoricis locutionem Synecdochicam debuisset intelligere, juxta quam positâ parte unâ non excluditur altera, nosque Evangelici ultrò largiamur, à potiori denominationem fieri, minoris tamen respectu non planè seposito, sed simul subintellecto; id quod statuendum quoque est de aliâ ejusdem augusti Doctoris Sententiâ, quâ juxta Bellarmini mentem dixit vel scripsit, *Concilio Episcoporum consensum esse totius Ecclesiæ consensum*; quamvis si Augustini verba ritè attendantur, alium planè sensum nobis objiciant, nimirum, *Concilio illius plenarii*, de quo intra pluribus, *Sententiam fuisse totius Ecclesiæ consensu* (vel consensione) *firmatam*, quando videlicet facta in eodem contra hæreticorum anabaptismum decisio totius Ecclesiæ consensu probata fuit, & mediantibus Episcopis tanquam ordinariis Pastoribus acceptata, quod tam nihil juvat Bellarmini causam, quàm si Tridentinæ Synodi sententiam totius Ecclesiæ, quæ Pontificem Romanum pro Episcoporum maximo habet, consensu dicat firmatam, exceptâ tamen Galliâ, quæ etsi in Doctrinâ Fidei decretis in eâ factis non contrariatur, ob alia tamen ibidem statuta, quæ libertatibus Ecclesiæ Gallorum videntur contraria, Promulgatio utriusque sæpius & frequentissimè tentata hætenus impetrari non potuit, præter Grammondum, Thuani Continuatores, *Petro de Marcâ* in de Concordiâ Sacerdotii & Imperii, cum non unis observationibus id referente, ab aliis etiam non semel nec uno in loco notatum. *Superest* objectio aliqua ex Augustino, quam Bellarminus refutandam sumsit; videlicet ex numero Exemplorum, quæ docent, *coram populo tanquam iudice causas Fidei disputatas fuisse*, illud etiam observari dignum est colloquium, quod Augustinus coram auditoribus suis cum Maximino Arianotum Episcopo habuit, non alium certè in finem, quam ut expensâ utriusque Sententiâ ad normam S. Scripturæ judicarent, uter eorum in viâ Veritatis orthodoxæ incederet, ac penes quem victoria staret. Distinctione huic Exemplo satis conatur facere Bellarminus, dum aliud esse dicit *iudicium publicum*, aliud verò *privatum*; hoc tantum, non illud *populo esse adscribendum*. At abludivit iterum Bellarminus à Controversiæ statu, cum hic non agatur de potestate judicandi, quam neque Episcopis in Concilio congregatis absolute concedimus, sed de interessendi jure, an nimirum ordini Laicorum, sive jam Superiores sint, sive inferiores, omnis in Concilio locus denegari debeat, iisque ad ea solum amplectenda sint obligati, quæ ab Episcopis hanc autoritatem sibi imerit adtribuentibus Synodaliter decernuntur & præscribuntur. De cætero sicut Laici, quatenus Laici, iudicium, quod Bellarminus ad differentiam publici dicit privatum, in publico neminem obligat; ita si id ad normam S. Scripturæ formetur, quæ Spiritus probare docet, cur non quemvis in Conscientia, atque adeò publicè etiam obligare possit dici, planè non video. Locum hic habere debet *Ambrosii* illud, ad quod Bellarmino, quod respondeat, in promptu non fuit: *Isle populus iudicet, cujus in corde lex Divina est, non humana; Lex non atramento scripta, sed Spiritu DEI vivit*. Et hanc Augustini etiam fuisse Sententiam, dubitare non licet iis, qui Augustinum quævis *Ambrosii* dicta vel scripta in summo habuisse pretio non nesciunt.

CAPVT DECIMUM NONVM & VIGESIMVM,

DE

Generalis Concilii Præsides.

Hunc dum non nisi Pontificem Romanum esse vult Bellarminus, omnia iterum momenta suo comportat, quæcunque aliquâ saltem ex parte & in speciem id videntur insinuare, Augustino tamen nullibi ad testimonium vocato, nisi quod in objectionum Refutatione, quæ ex augustissimo hoc Patre in contrarium adferuntur, amoliri à se omnibus modis conatur. Duo autem sunt præprimis, undè constat, hunc Sanctum Doctorem Pontificis Romani autoritatem quoad jactatum in Conciliis præsidium non agnovisse. Et prius quidem exhibet Augustinum historicè referentem, quid in causâ Cæcilianiani, Carthagenensium Episcopi, ex unâ, ex alterâ verò parte Donatistarum ab Imperatore Constantino sit factum, eis primùm dante Episcopum Romanum eum aliis quibusdam Episcopis, postmodum ab hujus Concilii Sententiâ adpellantibus alios in Gal-

Epist. 119.
ad Januar.lib. 1. de
Bapt.
cap. 18.lib. II, cap.
17, num.
6. & 7.
conf.
Limn.
Notit.
Franc. lib.
III, cap. 8.Orat. in
Athenis.
lib. V.
Epist. 32.